

fremdeles have vi Bygninger, som ere bygningsafgiftspligtige, og Bygninger, som ere bygningsafgiftsfrie. Disse tre Ting forekomme mig at staa fuldstændig i Forbindelse med hverandre, hvad Principet angaar. Vi maa huske paa, at der her i Landet er mange Familier, som eie Jord, der er kjørselsfri; de have kjøbt denne Jord eller denne Eiendom, fri for denne Byrde, og det staa derfor klart for mig, at idet vi nu ville gjøre disse Jorder eller disse Eiendomme kjørselspligtige, gjøre vi os skyldige i affinat det Samme, som vi vilde gjøre, hvis vi vilde følge, hvad det ærede Medlem, jeg tror for Aarhus Amts 1ste Balgfreds (Winther) har foreslaaet, nemlig, at lægge Tiende paa hidtil tiendefri Jord. Disse to Ting staa for mig i Samklang med hinanden. Jeg kunde for mit Vedkommende ligesaa godt gaa med til at lægge Tiende paa hidtil tiendefri Jord som til at lægge Kjørselspligt paa hidtil kjørselsfri Jord, og jeg kunde egentlig hellere være med til at gjøre det Første. Sagen er nemlig den, at de Folk, der have Tiende, bedre vil kunne taale denne Byrde end de Folk, som der her er Tale om at paalægge Byrden, kunne bære denne, thi det er navnlig Smaafolk, som man vil ramme ved den nye Byrde, som her paalægges. Der er nok Mange, der overse Betydningen af denne Byrde, der er Mange, som mene, at det er en ren Bagatel, der staa at sige ingen Betydning har, og jeg skal derfor tillade mig at anføre, at for en almindelig Bondegaard i min Egn vil denne Kjørselspligt, naar den bliver reguleret til Penge med Betaling efter den almindelige Bogmandstaxt, løbe op til 10 à 12 Rd. om Aaret. Hvad laa nu nærmest for Tanken, naar man virkelig vilde have dette Forhold ordnet saaledes, at det Hele skulde kunne udføres ved Leiede Folk i Kommunen? Det forekommer mig, at det da laa ganske nær at sige: I Gaardmænd kunne nok blive fri for Ederes Kjørselspligt ved at betale en Afsløsningssum til Kommunens Kasse. Jeg har tilladt mig under de Forhandlinger, som vi have havt i Udvalget, at henlede saavel den høitærede Ministers som Udvalgets Opmærksomhed herpaa, men jeg har ikke fundet nogen Tilslutning, og jeg mener derfor, at de Herrer godt kunne forstaa, at jeg har været saa dristig, som den ærede foregaaende Laler yttrede, at fremstille mine Tanker herom i Betænkningen uden at stille noget Ændringsforslag; thi jeg er ikke saa formastelig at tro, at jeg skulde være i Stand til at faae vedtaget et Ændringsforslag, som jeg ikke kunde vinde nogen Tilslutning til i Udvalget. Af denne Grund har jeg ikke stillet noget Ændringsforslag, og jeg har saa meget bedre kunnet undlade det, som jeg egentlig er imod Lovforslaget og ogsaa vil stemme imod dets endelige Vedtagelse. Jeg kan imidlertid nok gaa med til Lovens 1ste Affnit, men det har ogsaa staaet klart for mig af de Forhandlinger, som vi have havt i Udvalget, at det ikke vil være muligt at faae det

1ste Affnit ud som Lov og forbigaa de andre. Jeg beder det ærede Thing nøie at overveie, hvad det er, der her ligger til Grund. Det er, som sagt, et Princip, vi byrde, mine Herrer, og det er mærkværdigt, at medens ellers de juridiske Medlemmer paa den anden Side af Salen ved andre lignende Leiligheder f. Ex. ved Fæstelovens og lignende Loves Behandling altid have været meget ivrige for at holde paa de juridiske Former, er der ikke fra et eneste af de juridiske Medlemmer her ved denne Leilighed fremkommet nogen Udtalelse imod et Overgreb, som vil gaa ud over Smaafolk paa Landet, og da navnlig over Husmænd med Jord. Det kan gjerne være, at der kan komme, men jeg har i alt Fald en Følelse af, at der ikke vil komme noget saa særdeles kraftigt Indlæg fra denne Side imod det Princip, der her ligger for. Der vil muligvis blive anført imod mine Ytringer, at Smaafolk ogsaa her ville faae Begunstigelser, navnlig Inderster og jordløse Husmænd, og det er ganske vist, at der vil blive indrømmet disse saadanne; men de Folk, som jeg her sigter til, er slet ikke Inderster eller jordløse Husmænd, men netop Husmænd, der ere i Besiddelse af Jord. Vi maa huske paa, at der er et ligesaa stort Antal Familier i denne Samfundsklasse, som der er i Gaardmandsklassen, og at det altsaa er en temmelig betydelig og talrig Samfundsklasse, som vi herved paalægge en ny Skat, en ny Byrde. Dersom nu dette vedtages ved Lov, skulde det undre mig, om ikke de Folk, som aarlig kæmpe for Bygningsflattens Afsløsning, skulde komme med en Lov, der sagde: Vi kunne betale den Værdi, som Bygningsflattens udgjør ved et fast Bidrag af Kommunens Kasse, hvortil saa ogsaa Gaardmændene kom til at betale. Jeg tillader mig nu at tro, at de meget ærede Gaardmænd vilde se meget uvenlig til en saadan Tanke; men et saadant Skridt forekommer mig at være i fuldstændig Samklang med, hvad der er udtalt i nærværende Lovforslag. — Med Hensyn til Enkeltighederne har jeg ikke noget Videre at bemærke. Som jeg tillod mig at yttre, forekommer det mig, at den nye § 24 forsaavidt er ustyldig, thi man behøver jo ikke at benytte den, naar man ikke vil. Jeg kan heller ikke indse Andet, end at de Ændringer, der i Betænkningen ere stillede til § 4, ogsaa kunne være meget hensigtsmæssige. Det synes mig, at § 4, saaledes som den oprindeligt findes anført i selve Lovforslaget, muligvis af et vittigt Hoved kunde udtydes saaledes, at ikke alene Præster, Embedsmænd og andre saadanne Personer skulde være fri for Snekastning, men at det ogsaa kunde tænkes, at der kunde aabnes en Udvet til at smutte — ja, dette Udtryk er brugt een Gang før, og det er altsaa berettiget at bruge det — ud fra Loven, naar Vedkommende f. Ex. blot gif med lakerede Støvler. En saadan Bestemmelse kan strækkes vidt i vore Dage, og det kan gjerne være, at der kunde gives Paragrafen en